

EWALUACJA W NADZORZE PEDAGOGICZNYM

Program wzmocnienia efektywności systemu nadzoru pedagogicznego i oceny jakości pracy szkoły etap III

WARSZAWA 2013

Projekt współfinansowany z Unii Europejskiej w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

NADZÓR PEDAGOGICZNY - HISTORIA

- Rok 1773 KEN- Komisja nad Edukacją Młodzi Szlacheckiej Dozór Mająca.
- Rok 1882 – pierwsze standardy („O potrzebie porównywania edukacji”):
„Edukacja, tak jak i wszystkie inne sztuki składa się z czynów i postrzeżeń. Zdaje się więc rzeczą potrzebną, aby i w tej nauce (...) czynione były zbiory czynów i postrzeżeń
- dekret z dnia 23 marca 1956 r. o obowiązku szkolnym
- ustawa z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania
- **Rok 1991-** ustawa o systemie oświaty (art.33)
- Lata: 1991, 1996, 1999, 2004, 2006, 2009 – kolejne zmiany aktów wykonawczych
- Formy przeszłe i aktualne:
 - wizytacje, hospitacje, kontrolowanie, wspomaganie, badanie osiągnięć uczniów, lustracje, bieżące przeglądy, inspirowanie, udzielanie pomocy, mierzenie jakości, inspekcje, diagnozy problemowe, obserwowanie osiągniętej jakości, badanie skuteczności, monitorowanie, ewaluacja

Nadzór pedagogiczny art. 33 ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty

Nadzór pedagogiczny polega na:

- 1) ocenianiu stanu i warunków działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkół, placówek i nauczycieli;
- 2) analizowaniu i ocenianiu efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół i placówek;**
- 3) udzielaniu pomocy szkołom, placówkom i nauczycielom w wykonywaniu ich zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych;**
- 4) inspirowaniu nauczycieli do innowacji pedagogicznych, metodycznych i organizacyjnych.**

Nadzór pedagogiczny

/w szczególności nadzorowi pedagogicznemu podlega/

- zgodność zatrudniania nauczycieli z wymaganymi kwalifikacjami;
- realizacja podstaw programowych i ramowych planów nauczania;
- przestrzeganie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów, a także przestrzeganie przepisów dotyczących obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki;
- przestrzeganie statutu szkoły lub placówki;
- przestrzeganie praw dziecka i praw ucznia oraz upowszechnianie wiedzy o tych prawach;
- zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.

Kluczowe aspekty nowego nadzoru pedagogicznego

ZASADY SPRAWOWANIA NADZORU

- jawność wymagań,
- współdziałanie organów sprawujących nadzór pedagogiczny z organami prowadzącymi szkoły lub placówki, dyrektorami szkół i placówek oraz nauczycielami,
- pozyskiwanie informacji zapewniających obiektywną i pełną ocenę działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły,
- tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi szkół i placówek,

Kluczowe aspekty nowego nadzoru pedagogicznego FORMY

- **EWALUACJA**- praktyczne badanie oceniające.
- **KONTROLA**- działania prowadzone w celu oceny stanu przestrzegania przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół i placówek.
- **WSPOMAGANIE**- działania mające na celu inspirowanie i intensyfikowanie w szkołach i placówkach procesów służących poprawie i doskonaleniu ich pracy, ukierunkowanych na rozwój uczniów i wychowanków.

Kluczowe aspekty nowego nadzoru pedagogicznego EWALUACJA - definicje

- „Praktyczne badanie oceniające” - słowniczek rozporządzenia
- „Systematyczne badanie wartości lub cech konkretnego programu, działania lub obiektu z punktu widzenia przyjętych w tym celu kryteriów w celu jego usprawnienia, rozwoju lub lepszego zrozumienia” - L.Korporowicz.
- „Zaproszenie do rozwoju” – Helen Simons
- Proces zbierania, opracowania i komunikowania informacji na temat wartości, jaką przypisują realizowanym w szkole działaniom ich **odbiorcy oraz realizatorzy**.

Kluczowe aspekty nowego nadzoru pedagogicznego EWALUACJA – GENERALIA PROCESU

- I - Planowanie: obszar-uzasadnienie, osoby zaangażowane i ich role, terminy realizacji, forma raportu;
- II - Projektowanie: cele ewaluacji, przedmiot ewaluacji, pytania kluczowe, kryteria oceny, źródła informacji , próba badawcza, metody, techniki i narzędzia;
- III - Przeprowadzenie: zbieranie danych, monitorowanie procesu;
- IV - Podsumowanie: selekcja i porządkowanie danych, analiza i interpretacja danych, opis wyników, ustalenie poziomów spełniania wymagań, wnioski, prezentacja raportu, metaewaluacja
- V – ROZWÓJ?

Kluczowe aspekty nowego nadzoru pedagogicznego RODZAJE EWALUACJI

- ZEWNĘTRZNA
 - kuratorium oświaty,
 - jednolite wymagania,
 - ujednolicona metodologia ,
 - informacja o poziomie,....
 - odszukiwanie problemów w systemie,
 - kreowanie polityki oświatowej
 - upublicznienie wyników.
- WEWNĘTRZNA
 - szkoła,
 - wymagania zew. i wew.
 - metody zróżnicowane,
 - informacja o jakości,.....
 - odszukiwanie problemów w pracy szkoły,
 - rozwój indywidualny,
 - wyniki dla szkoły.

Wyzwania współczesności a rola szkoły/systemu oświaty.

Niektóre determinanty myślenia o edukacji:

- nieograniczony dostęp do informacji,
- zaawansowane technologie,
- człowiek w integrującej się Europie, globalizującym się świecie,
- zagrożenia ekologiczne,
- nieustanna i nieprzewidywalna zmiana,
- wysokie standardy jakości,
- zmiany na rynku pracy,
- konieczność budowania relacji międzykulturowych,
- inne spojrzenie na koncepcje równości czy wolności

• **SKĄD WYMAGANIA?** Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz.U. z 2004. Nr 256, poz. 2572 ze zm.): zadania szkół i placówek

• Art. 35 – nadzór pedagogiczny;

• Art. 33 – zakres nadzoru - doprecyzowanie;

• Sposób powstawania:

- Wymagania jako zalecane kierunki działań szkoły/placówki decydujące o kapitale ludzkim.
- Wymagania jako pożądany model szkoły/placówki.
- Wymagania jako zadanie dla całego systemu edukacyjnego (całych społeczeństw).
- Wymagania a uczeń w systemie oświaty.

Wymagania państwa wobec szkół i placówek a nadzór pedagogiczny

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego – zmiany z dnia 10 maja 2013 r.
- Wymagania państwa – przedmiot ewaluacji zewnętrznej:
 - 12 dla szkół
 - 12 dla przedszkoli,
 - 11 dla MOW, MOS, SOSzW,
 - 8 dla PPP, PDN, BP,
 - 6 dla SOW, BURS,
 - 5 dla placówek oświatowo – wychowawczych
- Wymagania państwa – uporządkowanie priorytetów i celów szkoły/placówki.

Kluczowe aspekty nowego nadzoru pedagogicznego POZIOMY WYPEŁNIANIA WYMAGAŃ

A - bardzo wysoki stopień,

B - wysoki stopień,

C – średni stopień,

D – podstawowy stopień,

E – niski stopień.

$A > B > C > D > E$

- Konsekwencje:
- E - program i harmonogram poprawy (art.34 ust. 2 uoso),
E - działania na rzecz poprawy stanu.

CO MOŻNA/TRZEBA O RAPORCIE POWIEDZIEĆ

Dotychczas:

- W przypadku ustalenia w wyniku ewaluacji zewnętrznej przeprowadzonej w szkole lub placówce poziomu E w odniesieniu do wymagania/wymagań w obszarze „efekty pracy szkoły”, organ sprawujący nadzór pedagogiczny poleca dyrektorowi szkoły/placówki publicznej opracowanie programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia lub wychowania zgodnie z art. 34 ust. 2 ustawy, a wobec szkoły/placówki niepublicznej wydaje polecenie zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy;
- 2) w pozostałych w obszarach, ustalenie litery E skutkuje wdrażaniem przez szkołę/placówkę działań mających na celu poprawę stanu spełniania danego wymagania.

Zmiana:

- W przypadku ustalenia w wyniku ewaluacji zewnętrznej poziomu E w odniesieniu do choćby jednego z wymienionych wymagań określonych w załączniku do rozporządzenia w części:
 - Przedszkola – pkt 3-6;
 - Szkoły – pkt 2-5 i 7;
 - Plac. Oświat.-wychowaw. – pkt 2-3;
 - PDN, BP, PPP – pkt 3,;
 - SOW i BURSY – pkt 1-4;
 - MOW, MOS, SOSzW – pkt 1-6
 - – organ sprawujący nadzór pedagogiczny wydaje polecenie zgodnie z art. 34 ust. 2 ustawy lub zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 3 wobec szkoły/plac. niepublicznej
- W przypadku ustalenia w wyniku ewaluacji zewnętrznej poziomu E w odniesieniu do wymagań pozostałych – jak dotychczas

ZANIM POWSTANIE RAPORT ...

- Wywiad: z dyrektorem, z nauczycielami, z pracownikami niepedagogicznymi szkoły, z przedstawicielami lokalnych partnerów, z rodzicami, z uczniami;
- Badanie ankietowe: wśród wszystkich nauczycieli, wśród uczniów rok młodszych od najstarszych w szkole (moja szkoła), wśród uczniów najstarszych klas (mój dzień), wśród rodziców;
- Obserwacja: lekcji w wybranych klasach, szkoły i boiska podczas przerw, przed i po zajęciach, oraz najbliższego otoczenia, zajęć pozalekcyjnych;
- Analiza danych zastanych, które, zdaniem dyrektora, pokazują obraz szkoły w badanym zakresie.

CO MOŻNA/TRZEBA O RAPORCIE POWIEDZIEĆ?

1. Raport zawiera wyniki ewaluacji zewnętrznej, uzasadnienie określonego poziomu spełniania przez szkołę wymagań zawartych w rozporządzeniu i wnioski. Poziom wymagania jest określany po analizie spełniania kryteriów, zgodnie z zasadą, iż decyduje najslabszy element.
2. Raport dostarcza informacji odbiorcom na temat funkcjonowania szkoły/placówki we wskazanym przez przedmiot badania zakresie.
3. Raport powinien służyć rozwojowi szkoły. Zebrane informacje mają przyczyniać się do podejmowania w tym zakresie trafnych decyzji.
4. Raport z ewaluacji jest dokumentem publicznym, ogólnodostępnym (zamieszczanym na stronie www.npseo.pl).
5. Raport ma wielu odbiorców: pracownicy szkoły, uczniowie, ich rodzice, rodzice uczniów dokonujących wyboru szkoły, pracownicy jednostek samorządu terytorialnego, instytucji kreujących politykę oświatową na poziomie województwa (kuratoria oświaty) i kraju (MEN).

CO MOŻNA/TRZEBA O RAPORCIE POWIEDZIEĆ

- Raport powstaje po przedstawieniu wstępnych wyników i wniosków z ewaluacji na zebraniu rady pedagogicznej.
- Kurator oświaty przekazuje raport dyrektorowi szkoły lub placówki w której przeprowadzono ewaluację, oraz organowi prowadzącemu szkołę/ placówkę (rodzicom?).
- Dyrektor szkoły/placówki, w terminie 7 dni od dnia otrzymania raportu, może zgłosić do kuratora oświaty, pisemne, umotywowane zastrzeżenia dotyczące raportu.

CO MOŻNA/TRZEBA O RAPORCIE POWIEDZIEĆ

- Kurator oświaty zajmuje stanowisko wobec zastrzeżeń i przekazuje je dyrektorowi szkoły lub placówki oraz organowi prowadzącemu szkołę lub placówkę, w terminie 14 dni od dnia ich otrzymania.
- W przypadku stwierdzenia zasadności zgłoszonych zastrzeżeń, kurator oświaty dokonuje zmian w raporcie i przekazuje go dyrektorowi szkoły lub placówki oraz organowi prowadzącemu szkołę lub placówkę.

CO MOŻNA/TRZEBA O RAPORCIE POWIEDZIEĆ

- Raport winien stać się zaproszeniem do dyskusji nad konstruowaniem planu działań prowadzących do rozwoju nowoczesnej szkoły.
- Raport nie jest końcem procesu, tylko etapu.
- Najważniejsze jest to, jak zostaną wykorzystane wyniki.

Z JAKIEJ PERSPEKTYWY PATRZYMY NA SZKOŁĘ/PLACÓWKĘ?

- Dokumenty unijne a polityka oświatowa państwa.
- Zadania systemu oświaty i lokalna polityka oświatowa.
- Zadania szkoły.

KLUCZOWE KOMPETENCJE W UCZENIU SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady 10.11.2005 com(2005)548

1. Porozumiewanie się w języku ojczystym
2. Porozumiewanie się w językach obcych
3. Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne
4. Kompetencje informatyczne
5. Zdolność uczenia się
6. Kompetencje interpersonalne, międzykulturowe, społeczne i obywatelskie
7. Przedsiębiorczość
8. Ekspresja kulturowa

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Z POLITYKI WSPÓLNOTOWEJ:

W obszarze edukacji działania zmierzają do:

- rozwoju wymiaru europejskiego w edukacji;
- upowszechniania języków państw członkowskich;
- sprzyjania mobilności studentów i nauczycieli;
- uznawania dyplomów;
- promowania współpracy między szkołami/placówkami ;
- rozwoju wymiany informacji i doświadczeń;
- sprzyjania rozwojowi wymiany młodzieży i instruktorów społeczno-edukacyjnych, a także zachęcania młodzieży do uczestnictwa w demokratycznym życiu Europy;
- popierania rozwoju kształcenia na odległość;
- rozwoju europejskiego wymiaru sportu;
- popieranie uczciwości i dostępności we współzawodnictwie sportowym;

GŁÓWNE KIERUNKI POLITYKI OŚWIATOWEJ PAŃSTWA STRATEGIA ROZWOJU EDUKACJI (2007-2013)”:

- Ułatwiać każdemu realizację aspiracji oraz rozwój własny i wykorzystanie możliwości,
- Przygotowywać do aktywnego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu społecznym, kulturalnym i gospodarczym - w wymiarze lokalnym, narodowym i globalnym,
- Skutecznie przeciwdziałać wykluczeniu i marginalizacji osób oraz grup społecznych,
- Reagować na zmiany związane z rozwojem nauki, nowoczesnych technologii i globalizacji,
- Szybko i elastycznie dostosowywać się do zmian zachodzących na rynku pracy.

ZADANIA SZKOŁY

- „Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności „ /z preambuły do uoso/;
- Art. 1. uoso - System oświaty zapewnia w szczególności:
 - 1) realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju;
 - 2) wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny;
 - 3) możliwość zakładania i prowadzenia szkół i placówek przez różne podmioty;
 - 4) dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej;

ZADANIA SZKOŁY

- 5) możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną oraz niedostosowaną społecznie, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami;
- 5a) opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych;
- 6) opiekę nad uczniami szczególnie uzdolnionymi poprzez umożliwianie realizowania indywidualnych programów nauczania oraz ukończenia szkoły każdego typu w skróconym czasie;
- 7) upowszechnianie dostępu do szkół, których ukończenie umożliwia dalsze kształcenie w szkołach wyższych;
- 8) możliwość uzupełniania przez osoby dorosłe wykształcenia ogólnego, zdobywania lub zmiany kwalifikacji zawodowych i specjalistycznych;
- 9) zmniejszanie różnic w warunkach kształcenia, wychowania i opieki między poszczególnymi regionami kraju, a zwłaszcza ośrodkami wielkomiejskimi i wiejskimi;

ZADANIA SZKOŁY

- 10) utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach i placówkach;
- 11) upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o zasadach zrównoważonego rozwoju oraz kształtowanie postaw sprzyjających jego wdrażaniu w skali lokalnej, krajowej i globalnej;
- 12) opiekę uczniom pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej,
- 13) dostosowywanie kierunków i treści kształcenia do wymogów rynku pracy;
- 13a) kształtowanie u uczniów postaw przedsiębiorczości sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym;
- 14) przygotowywanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia;
- 15) warunki do rozwoju zainteresowań i uzdolnień uczniów przez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz kształtowanie aktywności społecznej i umiejętności spędzania czasu wolnego;
- 16) upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych.

Kluczowe aspekty nowego nadzoru pedagogicznego ZADANIA DYREKTORA SZKOŁY

1. Przeprowadza ewaluację wewnętrzną,
2. Kontroluje zgodność z przepisami prawa działalności dyd.-wych. i opiek. oraz innej działalności statutowej szkoły/placówki,
3. Wspomaga nauczycieli w realizacji zadań przez:
 - organizowanie szkoleń i narad,
 - motywowanie do doskonalenia zawodowego,
 - przedstawianie wniosków z nadzoru pedagogicznego.
4. Obserwuje prowadzone przez nauczycieli zajęcia i czynności wynikające ze statutowej działalności szkoły.
5. Do 31 sierpnia każdego roku przedstawia RP wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego

Kluczowe aspekty nowego nadzoru pedagogicznego

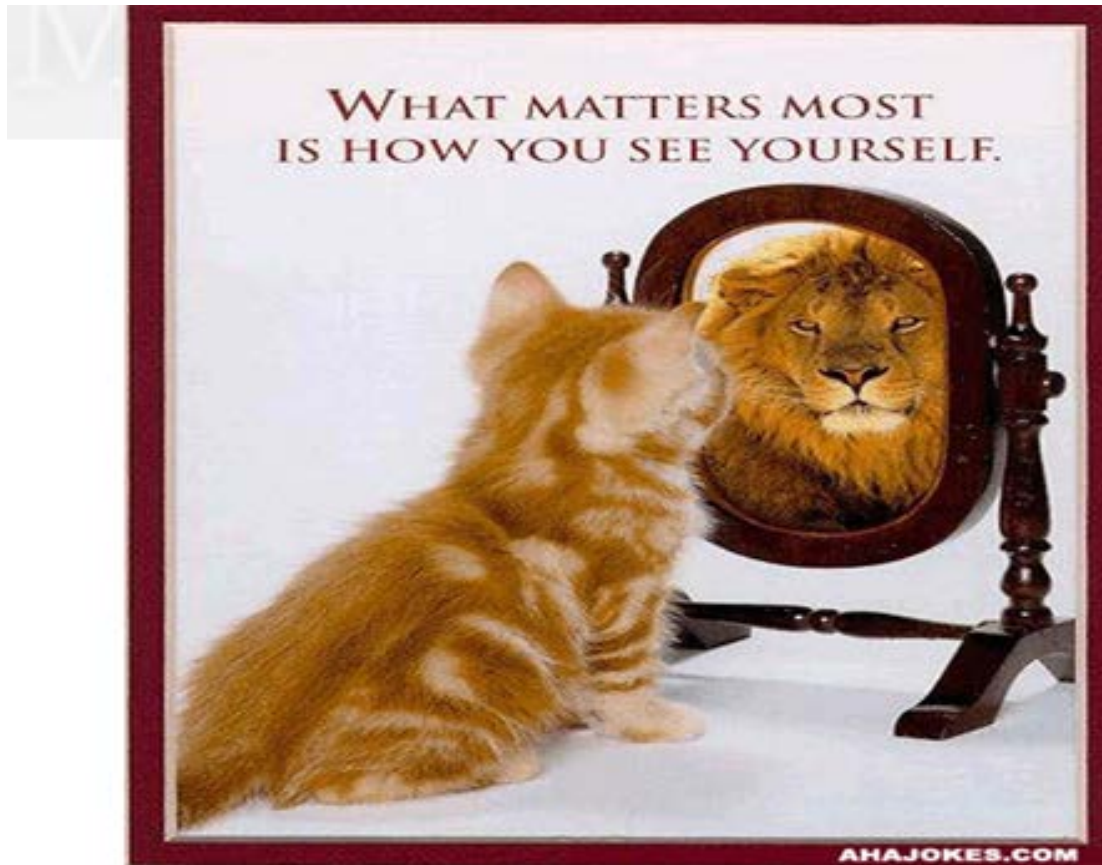
STRATEGICZNE ZMIANY

- **Wzmocnienie autonomii szkoły:**
- odstąpienie od ustalania „priorytetów państwa” dla szkół/placówek,
- uwzględnianie wyników ewaluacji wewnętrznej w czasie prowadzenia ewaluacji zewnętrznej,
- decydowanie o ilości i zakresie działań kontrolnych i ewaluacyjnych ,
- decydowanie o sposobie spełniania wymagań,
- decydowanie o sposobie i zakresie wdrożenia wniosków z ewaluacji zewnętrznej.

Dziękuję Państwu za uwagę!

„W świecie edukacji sukces będzie zależał nie tyle od próby kontroli ludzkich zachowań, ile od pomocy w kontrolowaniu własnych zachowań poprzez stawanie się bardziej świadomymi tego co się robi „ J. Elliott

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

